

D·N

1/6 1948

Utrikesdebatten Vougt och Jung

Hr Vougt har mer än någon annan av isoleringspolitikens försvarare förenat bestämdhet i uttrycksättet med svaghet och inkonsekvens i innehåll. Genom studier på en jordglob ansåg han sig för några veckor sedan icke blott kunna fastställa att riskerna för Skandinavien att indras i kriget var obetydliga, utan även kunna meddela på vilka fronter ett eventuellt tredje världskrig skulle utspelas. Något senare talade han i samma syfte med motsatta argument; han hade då växlats in på idén om ett nordiskt försvarsförbund. "Låser vi Nordens portar åt alla håll, finns det utsikt för att vi kan hålla oss utanför tredje världskriget", hette det nu. Bara talet om att "låsa Nordens portar" borde vara tillräckligt för att definitivt kompromettera sin man.

Det är icke första gången hr Vougt upplyser om vad som kommer att hända. För omkring tio år sedan

(hösten 1937—våren 1938) omtalade han att Sverige icke kunde vara neutralt i ett kommande storkrig, att "de små folken" levde "i skyddet av Sovjets bajonetter"; vi borde delta i sanktioner mot Tyskland vid ett krigsfall. Hr Sandler var utrikesminister på den tiden, och hr Vougt hade tydligen missförstått hans avsikter. Några månader senare insåg han detta missförstånd och började lika ivrigt förkunna ovillkorlig neutralitet. Sedan kriget väl utbrutit och till och med sedan Finland angripits och besegrats förklarade hr Vougt (våren 1940) att Norden var "pacificerat", att ingen fara hotade, att freden var räddad för "samtliga våra länder". Hela tiden stödde sig hr Vougt på de militära och strategiska insikter som senare skulle föra honom till posten som försvarsminister. Dess värre observerades icke hr Vougt's anvisningar av de krigförande; dessa envisades — liksom för att irritera strategen i Malmö — i att handla tvärtemot de gjorda förutsägelseerna.

Men hr Vougt förtrötades inte. Då de stora tyska segrarna började blev hans profetior nya, men icke mindre bestämda; man kunde rent av få intrycket att husbondeväldet hamnat i händerna på en mäktigare man än Sandler och Per Albin Hansson — Adolf Hitler. Tyskland skulle segra, och enligt den parollen borde svenskarna handla. "Då det sägs att Tyskland är förutbestämt att inta en ledande plats i ett enat Europa är detta en sanning som här i Norden icke bestrides av någon upplyst människa." Svenskarna borde inte "betvivla ärligheten i den tyska ambitionen att skapa ett bättre Europa". Efter Tysklands nederlag befanns hr Vougt vara en frihetens väktare och blev omedelbart försvarsminister. Det är i denna sin egenskap som han fortfar att upplysa oss om framtiden — samme man, men ständigt nya profetior.

Överskattar inte regeringen nationens långmodighet? Vi kan finna statsministern svag, hr Undén tråkig och hr Wigforss spetsfundig och doktrinär, men hr Vougt är en permanent förolämpning. Om han åtminstone vore tyst, hölle sig stilla, syntes längta efter glömska och obemärkthet. Men han talar — lika servilt, lika innehållslöst, med samma belåtna sakkunskap som mask för tårheten.

Ett visst tvivel har kunnat uppstå om vem som i dagens situation är hr Vougt's husbonde. Kanske de militära cheferna; är det av dem som han lärt sig att hantera jordgloben och att tala om strategi? Kanske hr Undén, som på fyra rader brukar motivera den tankegång som

hr Vougt utvecklar på fyra spalter? Kanske hr Wigforss, partiets verkliga ledare och största begåvning? Ingen har misstänkt hr Erlander; hr Vougt älskar starka män!

Överbefälhavarens söndagstal har på den punkten verkat befriande. Då general Jung uttalade att "lika ansvarslöst som det är att tala om kriget som något som ödesbestämt måste komma att dra oss med, lika ansvarslöst är det att dimnuera våra risker att komma med i ett framtida krig" kan inte betvivlas att spetsen var riktad mot försvarsministern. Såsom ämbetsman höll sig hr Jung till sådana allmänna uttalanden som kan godtas av alla utan att väcka entusiasm hos någon. Men formuleringarna klargör just genom sin försiktighet att den militära ledningen icke är engagerad på isoleringslinjen.

Till motiveringen för denna linje blir det skäl att återkomma. Även hrr Lange och Undén har i dagarna än en gång försvarat sina ståndpunkter.